

Voederbietwedstrijd
in kop van Noord-Holland

'VROEG ZAAIEN en FLINK VERWENNEN'

De rooiteams trekken de velden in.

Koeien vinden het in versnipperde vorm heerlijk: voederbiet. Maar ten noorden van Alkmaar houden ze de oranjekleurige bieten graag intact. Jaar in, jaar uit wordt in alle dorpen en buurtschappen hard gestreden om de teelt van de zwaarste voederbiet. Dat begint in het vroege voorjaar met het uitdelen van het zaaigoed. "Het is prachtig om te zien welke tactieken uit de kast worden getrokken om de trofee van 'De Dorstige Biet' te winnen", vertelt de 72-jarige Piet Helder.

Tekst: DOUWE ANNE VERBRUGGE | Fotografie: THEO TANGELDER

Tien rooiteams van 'De Dorstige Biet' trekken halverwege november de velden in. Van 's ochtends vroeg tot laat in de middag langs voortuintjes, volkstuintcomplexen, balkonnetjes waar voederbieten in potten staan of langs achteraf gelegen plekjes waar de deelnemende telers eventuele pottenkijkers al die tijd op afstand hebben weten te houden. Het rooien en het op locatie bepalen welke biet de meest kilo's heeft, is het moment suprême voor de telers. Vervolgens worden de voederbieten door het rooiteam schoon geschrobd van modder en ontdaan van de bladeren. In een geheim gehouden schuur weegt een jury alle bieten. Piet: "Sommige

'ZO'N VOEDERBIET KAN IN ACHT UUR TIJD toch nog een heel klein beetje groeien, nietwaar?'

Piet Helder is de man van het eerste uur.

deelnemers zijn wat bezig als het rooiteam al in de ochtend bij hen in de tuin staat. Zij willen dat de rooiers 's middags pas langskomen. Want ja, zo'n voederbiet kan in acht uur tijd toch nog een heel klein beetje groeien, nietwaar? De strijd kan soms om milligrammen gaan. En ook al gaat het om plek 87 op de ranglijst, je wilt hoger eindigen dan je buurman!"

Voor de geiten

Piet is de man van het eerste uur. Nog maar 25 jaar oud was hij toen hij met vriend Jack Keetman de strijd aanging. "Jack zat mij wat te plagen, zo van: 'Wat heb jij kleine voederbietjes in je tuin staan, joh. Dat lijkt toch nergens op!' Ik had de bieten voor de paar geiten die ik toen hield.

MONIQUE DE WIT:

'Biet daagt je uit'

"Bloedfanatiek ben ik niet", vertelt Monique de Wit (49) uit Schagen. "Maar wel fanatiek genoeg om ieder jaar opnieuw mee te doen. Al tien jaar lang. Zo'n biet daagt je uit je best te doen voor 'm." Na het zaaien in het vroege voorjaar houdt Monique op haar volkstuint zo'n vier of vijf plantjes over om verder mee te telen. "De plantjes krijgen in het begin compost uit eigen tuin, aangevuld met koemestkorrels. Met harde wind en koude nachten dek ik de plantjes af met een doormidden gezaagde pvc-buis. Dat helpt echt. En veel water geven hè. Ik heb weleens aan zo'n druppelsysteem gedacht... maar nee, de tuin is niet mijn werk, het blijft hobby." Dat bij de laatste wedstrijd haar voederbiet 'maar' 6,1 kilo woog (plek 201 op de lijst), daar heeft Monique geen verklaring voor. Net zo min als zij een verklaring heeft voor haar topbiet van vijf jaar geleden; die bereikte een gewicht van 29 kilo. "Volgens mij moet je gewoon een beetje geluk hebben met het zaadje dat je krijgt toebedeeld." "En wat er met de bieten is gebeurd? Een vriendin van mij heeft een paard. Dat heeft er lekker van gesmikkeld in de winter."

ANTON HAMERS:

'Biet van Piet overtreffen'

Kampioen was hij in 2008, met een biet van 54 kilo. En nog steeds is Anton Hamers (66) uit Schagen bijna ieder jaar in de top-tien terug te vinden. "Mijn drijfveer is om het record van Piet de Goede, die in 2005 een biet teelde van meer dan 71 kilo, uit de boeken te krijgen. Dat motiveert ons enorm!" Met 'ons' doelt Anton Hamers op een gezelschap van zes fanatiekelingen die bij hem in de tuin hun voederbieten telen. Afgelopen jaar stonden zij met vier bieten in de top-tien. Grote concurrent is de familie Beemsterboer uit Waarland. "Theo Beemsterboer had de laatste keer de zwaarste biet. Dat steekt. De eerste plek is het enige dat echt telt natuurlijk. Maar ik benadruk dat het een sportieve strijd is, echt waar." Al baalt Anton wel dat hij twee jaar geleden zijn kas cadeau heeft gedaan aan de familie Beemsterboer. "Daarmee heb ik mezelf in de voet geschoten."

Om te komen tot een voederbiet van recordproporties zet de voormalig akkerbouwer ook lichtbakken in. "Het zijn assimilatielampen uit de slateelt. Het licht vergroot de fotosynthese. Ik doe het in het voor- en het najaar. Hoeveel het scheelt? Moeilijk te zeggen, maar ik schat zo'n twee kilo per biet. Dat kan het verschil zijn tussen winst en verlies." De honderd dagen van megagroei zijn van eind mei tot eind augustus. "De topbieten kunnen dan per dag een kilo aankomen. Je ziet ze bijna groeien. Dat moet ook als je tot een biet van 75 kilo wilt komen. Reken maar dat we de grenzen opzoeken van wat een biet aankan. Het is balanceren. Te veel voedingsstoffen is ook niet goed, dan kan de biet barsten. Nee, tips ga ik niet geven. Ik wil de concurrentie niet wijzer maken dan ie al is."

De zware jongens komen uit de klei

Om een kratje bier zijn we toen we gaan wedden wie de zwaarste voederbiet kon telen. Twee jaar later deden er zestig mensen mee, en nu meer dan vierhonderd. Het is echt een fenomenaal feestje geworden, met alles erop en eraan. En reken maar dat er in de top van het klassement flink gestreden wordt om de zwaarste biet te produceren. We hebben er in het verleden weleens een bestuurscrisis om gehad. Maar laten we daar niet de nadruk op leggen, want het is vooral een gezellig gebeuren. We heten niet voor niets 'De Dorstige Biet'. We werken hier hard, en feesten navenant."

Rayons

De bietenleden van 'De Dorstige Biet' komen twee keer per jaar bijeen. Eén keer in februari rond carnaval om het zaaigoed uit te delen, en een tweede keer in november om de winnaar bekend te maken. Vanwege de verschillende grondsoorten is de kop van Noord-Holland opgeknipt in acht rayons.

'EEN BEETJE KIETELN vindt ie heerlijk'

Voorzitter Bert Westhoff (53): "Op zandgrond groeit de voederbiet minder hard dan op kleigrond. Vandaar die verdeling. Voorwaarde is wel dat de voederbiet moet zijn grootgebracht in een van de rayons. Die liggen allemaal ten noorden van Alkmaar. In de zomer worden alle deelnemers gecheckt. Zo weten we waar de bieten staan. We hebben namelijk een aparte competitie voor voederbieten die in een pot zijn geteeld. Want niet iedereen heeft een tuin. Maar we willen niet dat iemand zijn potbiet in Zuid-Frankrijk laat groeien en in de herfst meeneemt naar Nederland. Ook om die reden de zomercontrole dus."

Reep Snickers

Dat er veel uit de kast wordt gehaald om te komen tot een biet van flinke proporties, weet ook Lisanne Dekker. Het 23-jarige bestuurslid komt uit de boerenwereld van de Wieringerwaard en is opgegroeid met de bietenwedstrijd. Van 'foute trucjes' om een biet extreem te laten groeien heeft Lisanne geen weet. "Er wordt voor de gekkigheid weleens geopperd om

Lisanne Dekker groeide op met de bietencompetitie.

een biet via een klein gaatje uit te hollen en vol te stoppen met lood. Maar dat merkt de jury echt wel op, hoor. Wat wel werkt? Vroeg zaaien is een dingetje. Maar vooral veel ervaring opdoen. Als kind deed ik wedstrijdsjes met mijn buurmeisje. Om een reep Snickers. Je komt er dan al achter dat je de biet flink moet verwennen. Met zonlicht, veel water en flink wat mest. Ik weet dat ze op de zandgronden ook bagger als bemesting gebruiken. Daar schijnt de biet het best goed op te doen."

Kietelen

Als oude rot Piet Helder wordt gevraagd om wat ervaringstips, houdt hij wijselijk zijn mond. Eén keer wist hij de bokaal te winnen. In het eerste jaar, 1973, woog zijn biet 14,4 kilo. Het record staat nu op ruim 71 kilo: een biet uit 2005 van Piet de Goede uit Heerhugowaard. De spelregels zijn simpel, vertelt voorzitter Bert: "Alles wat niet te controleren is, mag." Piet lacht erom. "Goede grond, goeie mest,

MARJOLEIN EN ROBERT SUIDGEEST:

'Zelfs kat en hond helpen mee'

Ze wonen op het vlakke land van de buurtschap Tolke, niet ver van Haringhuizen. Daar waar de zavelgrond – een mix van zand en klei – veel winnaars van de bietenwedstrijd voortbrengt. Ook de biet van Marjolein (22) en haar vader Robert (53) is van een flink formaat. Robert: "Het is niet zomaar een zaadje in de grond duwen en kijken wat er omhoog komt." Ietwat gekscherend voegt hij eraan toe dat zelfs kat en hond zijn ingezet om mee te helpen aan het bietenfestijn. "Die zoete bieten trekken muizen en ratten aan. We waren blij dat onze kat en onze hond dat ook doorhadden."

Marjolein (zij en haar vader werken bij het groentezadenbedrijf Bejo) merkt op dat het leuk was om juist met haar vader aan de optimale biet te werken. "Samen probeer je het beste uit de biet te halen." Robert: "De pannen op het dak kunnen aardig rammelen als we het een keer niet eens zijn met elkaar, maar eenmaal uit de strijd staan we er sterker voor!" De volgende keer pakken vader en dochter de wedstrijd nog serieuzer aan. Marjolein: "We gaan de biet meer voeden met bladmeststoffen. We zijn erachter gekomen dat dat echt wel scheelt."

Voorzitter Bert Westhoff kijkt toe hoe zijn bieten in de pot, een aparte categorie, groeien.

veel water in de zomer en flink in de zon zetten. Ik heb weleens rendiermest gebruikt. Nee, ik ga niet vertellen of ik daar tevreden mee was of niet. Mijn tip is dat je lekker veel moet praten met je biet. En hem een beetje kietelen. Met een stok. Vindt ie heerlijk. Afgelopen jaar heb ik de bieten achter mijn schuurtje gezaaid. Niet iedereen hoeft vanaf de dijk te zien wat ik zoal doe!"

Het gaat om de verhalen

De schoonheid van de wedstrijd zit hem volgens de bestuursleden vooral in het fanatisme. Piet: "In het begin had je de legendarische Arie Geel. Echt zo'n kleurrijk figuur. Hij had zijn voederbiet in een ouwe houten kruiwagen gezaaid. Kon ie 'm telkens mooi in de zon zetten. En als er een nachtvorstje dreigde, zette hij de kruiwagen in de schuur." Lisanne weet dat de top-50 van de lijst er echt alles aan doet om de voederbiet optimaal te verwennen. "Er zijn deelnemers die in de herfst lichtbakken gebruiken om de groei te stimuleren. We zijn erachter dat geel licht het beste werkt. En 's zomers worden de bieten bewaterd met een 'druppelsysteem'." Bert: "Ze verzuipen 'm net niet, en vergifigen 'm net niet. Want je mag

In een geheim gehouden schuur weegt een jury alle bieten.

'ZE VERZUIPEN 'M NET NIET, en vergifigen 'm net niet'

bestrijdingsmiddelen gebruiken. Luizen, slakken of bladziekten kunnen de groei van de biet danig doen slinken. Hoe meer blad, hoe meer zonlicht, hoe meer groei." "En je moet niet vergeten de muizen en ratten weg te houden", vult Piet hem aan. "Ik heb weleens gedacht dat ik een pracht van een biet had, maar die was van binnen helemaal hol gevrotten. Woog niets!"

Schoonheid zit hem ook in de lompe groeikracht van de voederbiet. Bert: "Dat zo'n biet zulke proporties kan aannemen. Bizar toch? Ikzelf vind het mooi als een biet zijn ronde vorm behoudt, zonder fratsen eraan." Lisanne corrigeert hem direct: "Nee joh, zo'n ding met van die uitstekende 'oren' is toch veel grappiger!" Piet legt de nadruk op de blunderlijst, want die wordt ook ieder jaar gepresenteerd. "Deelnemers bij wie alles is mislukt. Door een losgebroken geit, een paard dat de voederbiet heeft ondergepiest of de buurman die even wat te kwistig was met de Roundup. Het gaat uiteindelijk toch om de verhalen die zo'n wedstrijd voortbrengt. Want die verhalen, die leven verder."

JULIA KOSSEN:

'Grote geheim nog niet ontdekt'

Zwaarder dan 3 kilo werd de voederbiet van Julia Kossen (16) de afgelopen keer niet. "Beetje een tegenval. De eerste keer dat ik meedeed was ie minstens twee keer zo zwaar." De vmbo-scholier die een opleiding als pedagogisch medewerker gaat doen, heeft het aan buurman en bollenboer Theo te danken dat er ieder jaar opnieuw een voederbiet in de voortuin van hun nieuwbouwwoning staat. "Hij heeft ze op agrarische grond staan, daar groeien ze beter dan in de zwarte tuinaarde van een woonwijk."

Een van de trucs die helpen, is veel liefde en aandacht geven aan het bietje, weet Julia. Zoals het geven van minimaal één liter water op een zomerdag. "Met een gietertje heb ik heel geduldig water staan geven aan het toen nog kleine plantje. Steeds net zoveel dat ie niet verzoop en het dus wel weg kon drinken. En ik heb heel lief gepraat met mijn bietenplantje. Dat is een tip die ik wél van iedereen kreeg. Maar de groei kwam er niet goed in."

